

HOLEKALENDEREN

2006

TIL VILLMARKEN GÅR MIN LENGSEL

Dikt og tegninger av Harald Solberg

Harald Egidius Solberg ble født 1872 og vokste opp på gården Stein i Hole. Da han døde i 1923, bare 50 år gammel, etterlot han seg en rekke tegninger og dikt. Redaktør Olav Thommessen i Oslo-avisen Tidens Tegn samlet noen av diktene og ga dem ut i samlingen **Bondevers**. Etter 1923 er Bondevers kommet i to nye opplag, siste gang utgitt av Hole bondekvinnelag.

Buster Solberg Johannessen (1912-1987) var Harald Solbergs yngste datter. Blant hennes etterlatte papirer var også farens notatbøker med håndskrevne dikt og tegninger. Harald Solbergs barnebarn, Bente Solberg Grande, har vært så vennlig å låne alt dette til historielaget som fritt har kunnet velge dikt og tegninger til denne kalenderen. Så langt vi vet er disse diktene ikke utgitt tidligere. Språket er forsiktig normalisert. I noen av diktene er enkelte vers utelatt av plasshensyn.

UTGITT AV HOLE HISTORIELAG

Blakken i Barhytten

Månen står tent mellom snetunge trær,
drysser sitt sølv over graner; –
strålende stjerner i tindrende skjær
blinker fra nattlige baner.

Snoen seg smyger langs skogsvei og klopp,
snelaken lyngteppet dekker; –
Blakken i barhytten kryper ihop,
huff! hvor det isner og trekker.

Graner seg svøper i snekåper inn,
stivner i stammen og gyser; –
Blakken i barstall - ved stjernenes skinn
rimer i ragget og fryser.

Arbeide må han fra morra til kvelds,
dra så det verker i bogen; –
husly er sjelden å finne til fjells,
barstallen brukes i skogen.

Tidlig og silde i selen han hang,
tømmer han trakk for sin herre; –
dagen var slitsom og veien var lang,
natten vel ti ganger verre.

Kjørekaren sitter så varmt innen vegg,
fyrrer på peisen mot trekken; –
mens Blakken står bunden ved furulegg
med rim over man og dekken.

Skogsmann, du er nok en hardbarket kar,
herdet og sterk tør vel hende; –
men hvil en natt i en hytte av bar
ved vintertid - så får du kjenne.

Bygg deg en tømmerstall trekkfri og lun
til vern mot de kolde kvelder; –
det skylder en husbond Blakken og Brun,
som sliter i skog og fjeller.

Januar

2006

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
53							1
1	2	3	4	5	6	7	8
2	9	10	11	12	13	14	15
3	16	17	18	19	20	21	22
4	23	24	25	26	27	28	29
5	30	31					

1.: 1. nyttårsdag

Skogsus

Suset fra grankledde lier
synges av tusen stemmer,
skogenes moll-melodier
villmarkens vemod gjemmer.

Har du en gang melodien
fanget i tanker og sinn,
drager deg melankolien
alt lenger i skogen inn.

Jeg er av villmarken dragen
dåret av skogenes sus;
blir vel med tiden bergtagen
til hulderens haugehus.

Februar

2006

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
5			1	2	3	4	5
6	6	7	8	9	10	11	12
7	13	14	15	16	17	18	19
8	20	21	22	23	24	25	26
9	27	28					

Til Mors 70-årige fødselsdag

Hør bølgene hvisker ved Stensfjordens strand.
"Tenk fruene er kommet fra fremmede land,
her så vi hun gikk, og der var det hun stod,
vi vet at hun er så forstandig og god."

Og vårvinden vifter fra ller og lund,
velkommen du kjære, til Ringeriks grunn,
en velkomst fra urter og blomstene små,
fra vaiende birker og nikkende strå.

Når sommervind suser fra skog og fra tind,
og stryker så svalt over panne og kinn,
da skuer du ut over glitrende sjø,
og tenker: Ja, her vil jeg leve og dø.

Så ånder du dypt av vår hjembygds luft
og nyter av heggens og blomsternes duft,
hør fuglekoret fra måltrost og stær,
der synger "velsignet din gjerning vær".

Mars

2006

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
9			1	2	3	4	5
10	6	7	8	9	10	11	12
11	13	14	15	16	17	18	19
12	20	21	22	23	24	25	26
13	27	28	29	30	31		

Vårkveld

Det er sent – og jeg streifer i skogland og lund,
gjennom vårkveldens duft, over moselagt bunn,
og alt er så slumrende tyst, –
og jeg gledes i innerste hjerte og grunn,
gjennom jublende toner av måltrostens munn,
som fra høyeste topper,
blant kongler og knopper,
fremvelder av sangerens bryst.

Og månen steg opp bakom storskogens gitter,
den drysser sitt dirrende, drømmende glitter,
henover det hvilende land, –
og kveldsvinden stemmer så sagte sin Zitter,
det tystner i trærne av rødkjeldens kvitter,
og rugdene trekker,
langs daler og dekker,
i skyggen av skumringens rand.

Og løvknopper spretter i vårfriske netter,
og grantopper tegner så smukt silhuetter,
det dufter av nattfiol, –
og småfuglen søvnig på vingene letter,
seg bedre tilrette på nattkvisten setter,
ved bruset av bekken,
og duften av heggen,
den drømmer om sommer og sol.

Jeg vandrer min vei under granenes grener,
over fjorgammelt løv, blant småkratt og stener,
og lytter til skogenes røst, –
og tror at forstå hva den hvisker og mener,
hør nattvinden sukker i bar og ener,
"Akk, fryd deg ved livet,
som Gud har deg givet,
nyt våren, for snart er det høst."

April

2006

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
13						1	2
14	3	4	5	6	7	8	9
15	10	11	12	13	14	15	16
16	17	18	19	20	21	22	23
17	24	25	26	27	28	29	30

9.: palmesøndag 13.: Skjærtorsdag 14.: Langfredag 16.: 1. påskedag 17.: 2. påskedag

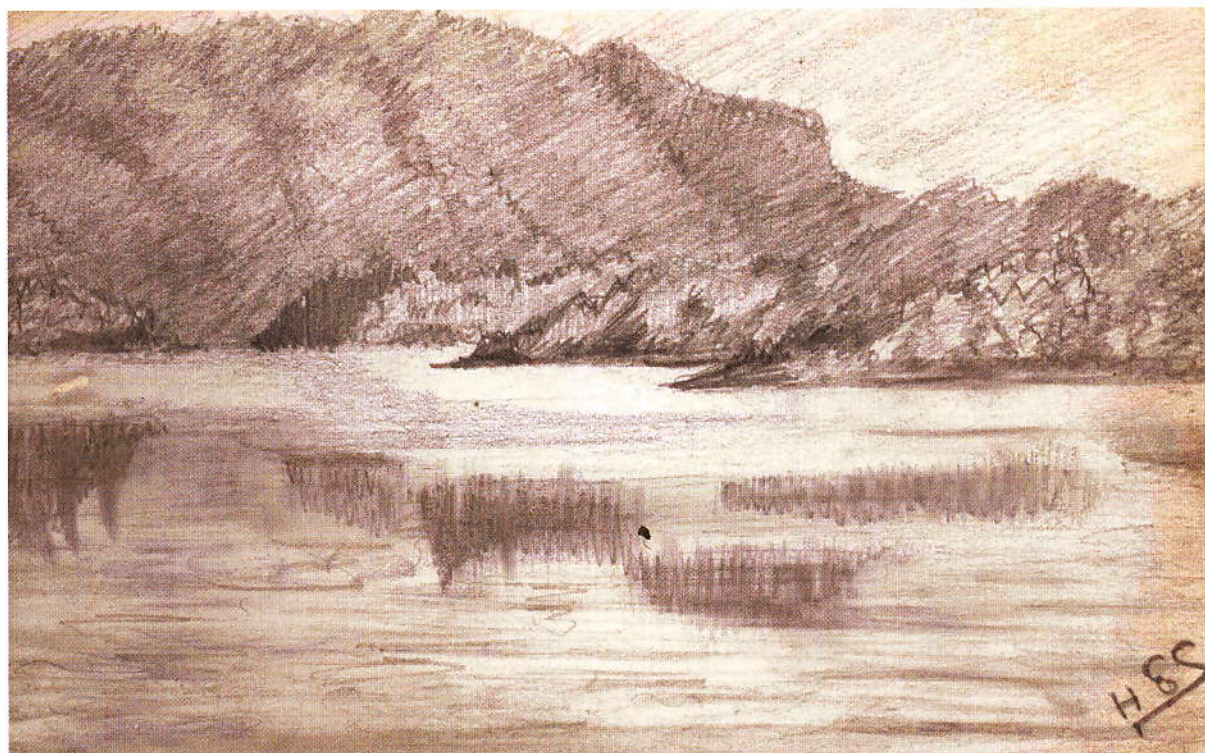
Skogstemning

Jeg elsker at ferdes alene
i barskogens høyenlofts hall,
og fange koralltoner rene
i suset av graner og tall; -
der sitrer en sang gjennom luften
så bløtt og vemodig i moll,
og villmarksmystikk vekker duften,
som ånder fra furukledd koll.

Jeg elsker de ensomme strender
og bølgers melodiske skulp,
der kjøler jeg panne og hender
i skogsjøens klareste kulp; -
her strykes all mismot av minnet,
her tvettes min tanke i bad,
forfrisket og rensset blir sinnet
lik duggperlet vannliljeblad.

Jeg elsker de myrbløte moser
med tran'bær om tuer i slyng,
hvor multekart rødmer som roser,
og kloppen er kantet med lyng; -
hvor siven og stargresset svinger
når skogsuset sukker i lønn,
hvor lydløse lyngklokker ringer
mitt sinn inn i andakt og bønn.

Akk, kunne jeg føle og fange
alt skjønt som i skogvidden bor,
akk, kunne jeg tolke de sange
som kvedes i kronenes kor; -
da ville jeg hegne en hytte
i villmarkens innerste vrå,
til sangen og sagaene lytte
der suset i granene gå.

Mai

2006

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
18	1	2	3	4	5	6	7
19	8	9	10	11	12	13	14
20	15	16	17	18	19	20	21
21	22	23	24	25	26	27	28
22	29	30	31				

1.: Off. høytidsdag 17.: Grunnlovstag 25.: Kristi himmelfartsdag

Bjellekua

Skyggene mørkner om myrdrag og mo,
skogen står søvntung og hviler i ro,
kvelden er kjølig og dugg bryter frem
buskapen ventes hjem.

Budeia lokker: Kom kyra, kom ku,
Kranslin og Krona, og Morgenfru; –
Brandgås med bjellen så skogvant og staut
svarer med rungende raut.

Bølingen kommer i følge og flokk,
rusler i rad efter jentens lokk,
stanser på stien og suter i blant,
solen bak åsen svant.

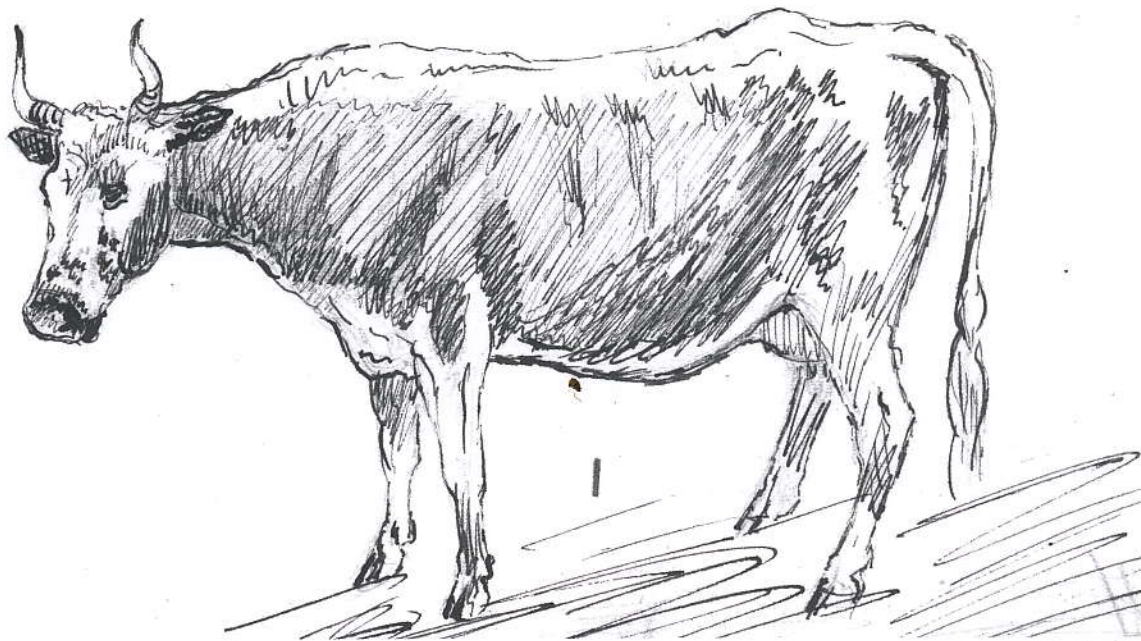
Bjellekuen lyder og følger sitt navn,
kjenner hver sti gjennom skogland og havn,
rauter mot lokken fra blåfjell og brenn
ekko svarer igjen.

Runden av reneste telemarksætt,
Brandgås bærer bjellen så ledig og lett,
selvskreven høvding for buskapens flokk,
lyder kun budeiens lokk.

Vemodig vakker og fin som ei brur,
silkebløt hud over melkespent jur,
verdig er gangen som bar hun en krans,
rytmisk lik gammeldags dans.

Høyreiste horn er en bjellekus pryd
slanke som spir og så spisse som spyd,
ingen tør gå hennes ære for nær,
pass dere, kom ikke der.

Bølingen råmet og skogbjellen klang,
budeia hauket og lokket og sang,
"Sjeta, kusjeta, kom hjematt nu,
Brandgås mi bjelleku".

Juni

2006

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
22				1	2	3	4
23	5	6	7	8	9	10	11
24	12	13	14	15	16	17	18
25	19	20	21	22	23	24	25
26	26	27	28	29	30		

4.: 1. pinsedag 5.: 2. pinsedag 21.: Sommersolverv

Til mitt hjem!

En skumringsstund jeg satt i salen,
her på Sten, vårt gamle hjem,
tankers tog fra drømmedalen
drog i ungdomsminner frem; –
lik en dronning hvit og vakker,
hviler du ved stranden nær,
sommersus fra skog og bakker
stryker gjennom havens trær.

Som en moder smiler, nikker,
til det barn hun bær' ved barm,
veksler sol med sjøen blikker,
ringer gården med sin arm; –
fjorden fanger fjell og lunder,
bjerkenes bladheng speilet nå,
så det er jo ingen under,
at vårt hjem vi elske må.

Liksom luftige gardiner,
vaier fritt i vårens vind,
vifter duftende syriner
bløtt sin balsam om vårt kinn; –
mellom rosenhekk og ranker,
trives blomster, frukt og trær,
derfor står i våre tanker
hjemmet her i rosenskjær.

Mor og Far på benken hviler,
skuer over sletten frem,
all naturen mot dem smiler,
som en god og gammel venn; –
men i vest, hvor åser blåner,
senker sol fra skyers hav,
glorien om hår som gråner,
i en flod av gull og rav.

Juli

2006

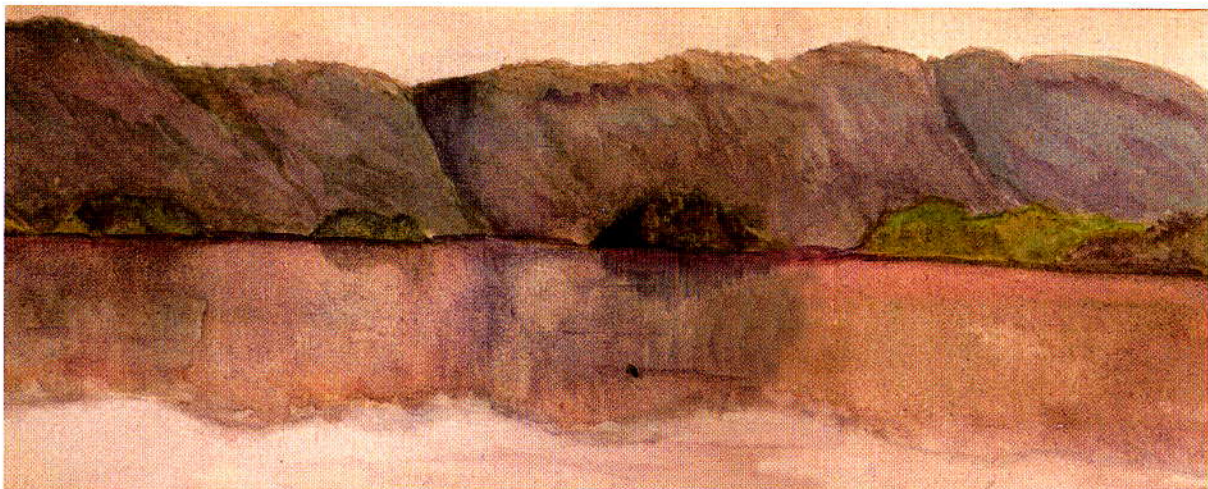
Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
26						1	2
27	•3	4	5	6	7	8	9
28	10	○11	12	13	14	15	16
29	•17	18	19	20	21	22	23
30	24	•25	26	27	28	29	30
31	31						

Skogstemning

Skumringen senker seg duggsval og stille,
solen er sluknet bak bergenes bo,
ikke et pust – ei en skogsangers trille
høres fra hei eller furumørk mo; –
tjernspeilet sløres og gygera brygger,
krattet er klebrig av trollkjerringspytt,
snart skjuler kveldskodden skogvannets skygger,
smyger seg frem mellom myrpus og pytt.

Muld-duft fra mosbløte lyngkjerr og klopper
eventyr – enn fra den gjærende jord,
krydder av krekling og kvafulle knopper
blandes med balsam fra dvergbirke og or; –
skodden som seiler i flygtige flaker,
svøper sitt slør omkring bartrær og busk,
velter seg klam over vindfall og kraker
stenker sitt støv over myrullens dusk.

Midt mellom tåkenes tyssmørke-teppe,
skimtes en sti som et silkebløtt bånd;
sildige skogsmann med bøsse og skreppe,
ta deg i vare for myrskoddens ånd; –
far ikke vilsken og vik ei fra veien,
fjernt skinner seterens bleknende bål,
husk der er trollpakk og hulder på heien,
korset tegn tyst med din knivsegg av stål.

August

2006

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
31		1	•2	3	4	5	6
32	7	8	○9	10	11	12	13
33	14	15	•16	17	18	19	20
34	21	22	•23	24	25	26	27
35	28	29	30	•31			

Høst

Hør høstvinden drog gjennom Mosviken skog,
så bartrær seg bøyer og neier,
og stormskyer frem over himmelen jog,
og regnbyger bekkene feier.

For lauvriste'n jog over berg over skog,
over åser, hauger og heier,
gjennom lundene lekte det ville tog,
og hvirvlet opp løvet langs veier.

Og Svartsjøen høyt imot strendene slo,
hvor den sang på sin villeste slått;
mot svaberg og stener den slet og den gnog
i skumsprøyt og bølger og brott.

Og uværet ulte rundt Mosviken gård,
gjennom øsregn med bulder og brak;
og bonden er glad, at han nu for i år
har fått avlingen tørr under tak.

Så setter han bom for sin port og sin dør,
når det mørkner og heller mot kveld;
og ser om på gården alt er som det bør,
før han putter seg under sin fell.

Når stormen og uværet døyver sitt spill,
rundt om Mosviken ensomme gård,
kan han hvile så trygt og lytte dertil:
hør hvor regnet mot rutene slår.

I låve og lade er fullt opp av fôr,
og i fjøset står kyrne på bås;
og lunt er i stallen, hvor hestene bor,
for døren er lukket i lås.

Og høstvinden hyler i skorsten og røst,
gjennom trekkfulle lader og skjul,
men bonden han tenker "det er dog en trøst,
at det lider og lakker mot jul".

Fra Steensfjorden den 12/10/06

September

2006

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
35					1	2	3
36	4	5	6	7	8	9	10
37	11	12	13	14	15	16	17
38	18	19	20	21	22	23	24
39	25	26	27	28	29	30	

Det gamle saghus

Oppunder åsen hvor skogene blåner,
blinker et lite mørkøyet vann;
kvistet furu og raggete graner,
skygger den bratte, stenete strand;
rødmende rogn og broket silje,
speiler seg der i høstsolens glans,
likesom kjærlige hender her ville,
legge rundt grav en løvbunden krans.

Inne i viken, blant gullgule birker,
luter den eldgamle, mosgrodde dam;
morknede stokker av vasstrukket virke,
trosser dog ennu tidenes tann,
gisten er bunnen, og damluken lekker,
vannet suser i sagrennen ned,
ingen lyd uten denne vekker,
skog og natur i dens dype fred.

Liten kvitrende skogsfugl hopper på grener,
stanser og lytter til vannets brus,
løfter så vingen og flyver mot redet,
nede ved sagen, det gamle hus,
under en enerbusk hadde den bygget,
der var så godt og lunt at bo,
der var den selv og ungene trygget,
innunder skogenes dype ro.

Sagen er skrøpelig, bortgjemt og gammel,
herjet av årstiders vind og vær;
muren er revnet, veggene falmet,
taket neppe sin tyngde bær;
vannhjulet ligger i stumper og staver,
akselen knekket en vakker dag,
tidenes tenner herjer og gnager,
snart er det slutt med den gamle sag.

Oktober

2006

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
39							1
40	2	3	4	5	6	7	8
41	9	10	11	12	13	14	15
42	16	17	18	19	20	21	22
43	23	24	25	26	27	28	29
44	30	31					

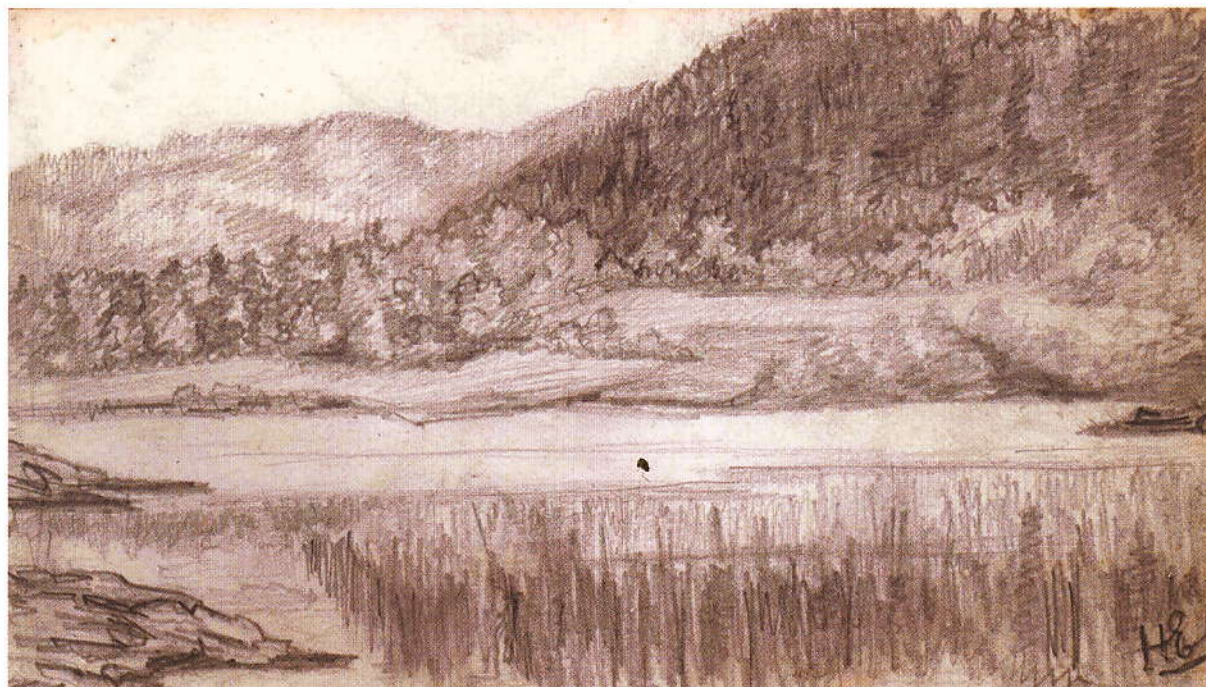
Trolltjern

En høstkveld jeg hviler ved tjernet,
hvor trolsk og stille det er,
så bortjemt det ligger, så vernet,
dypt inne blant skogens trær,
langt bortenfor bråk og bulder,
fra travle bygder og grend,
det hender at haugfolk og hulder
her stundom kan gå igjen.

Og som jeg sitter og drømmer,
ved skogvannets lyngkledte strand,
når tanker og lengsler strømmer,
mot fantasienes land; –
da ser jeg så fager en jente,
innhyllet i kveldskoddens slør,
som nede fra myren skal hente,
en bøling av brandete kjør.

Hun hopper opp på en helle,
får solgull i lyslokket hår,
og lyer etter en bjelle,
som nede i liene går; –
så glider hun lett gjennom lyngen,
og plukker et bær iblant.
med klingende lokk og syngen
hun bort mellom haugene svant.

Nu høres der bjeller og klokker,
der kommer en rekke av kjør,
og jenten hun hauker og lokker;
da åpner seg bergveggenes dør; –
så ruslet de inn i fjellet,
hun først, og så dyr etter dyr,
mens høstkvelden bleknet og hellet,
og skodden seg frem over myr.

November

2006

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
44			1	2	3	4	5
45	6	7	8	9	10	11	12
46	13	14	15	16	17	18	19
47	20	21	22	23	24	25	26
48	27	28	29	30			

Juletanker

Så festlig på klingende føre at fare,
en julenatt –
med måneskinn over glitrende skare
og snedekt kratt –
nå veier og stier er øde og bare,
alt ensomt forlatt –
stjerneskudd daler; lysende klare
og sluknes bratt.

Se bjerkeskogen langs vei og i lund,
lett pudret av rim –
et kniplingsvev over mørkeblå bunn,
uendelig fin –
når sjøer og sletter med snelagt grunn
er hvite som lin –
da senker seg andagt i slik en stund
henover mitt sinn.

Ved enslig hytte hvor veien svinger,
høres der sang –
jeg stanser min travet, til stillhet bringer,
bjellenes klang –
rundt juletre barna jublende springer,
i stuen trang –
men øverst i toppen med hvite vinger
en engel hang.

Her sitter jeg lenge og lytter stille
til barnas sang –
mens stjerner blinker vemodig milde
mot skog og vang –
men sneen biter i panne og kinner
som skarpen tang –
og derfor avsted for det er silde
og veien lang.

Og som jeg kjører langs skoger og kratt
i kveldens øde –
da må jeg minnes at slik en natt
lot Krist seg føde –
han som på korset forhånet og forlatt
bar all vår brøde –
oppsto en påskemorgen
i fra de døde.

Jeg drager at feire jul hos venner
som gjest –
snart skal vi møtes som glade frender,
til fest –
i storstuovnen tørrveden brenner
som best –
mens barna julelysene tenner,
avsted min hest.

Desember

2006

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
48					1	2	3
49	4	5	6	7	8	9	10
50	11	12	13	14	15	16	17
51	18	19	20	21	22	23	24
52	25	26	27	28	29	30	31

21.: Vintersolverv 25.: 1. juledag 26.: 2. juledag

Støtt kulturarbeid i Hole. Bli medlem i

Hole historielag

Postboks 109, 3529 Røyse

Hole historielag har tidligere gitt ut følgende kalendre:

1997: Gamle setre på Krokskogen

1998: Funn fra fortiden

1999: Gamle skoler og skoleklasser i Hole

2000: Hole gjennom 1000 år

2001: Kvinneliv i Hole

2002: Menn og yrker i eldre tid

2003: Båttrafikk på Tyrifjorden

2004: Fiske i Steinsfjorden

2005: Hole i 1905

Ansvarlig for tekst og bilder: Margit Harsson

Ansvarlig for kalendariet: Hans Viktil

Trykk:

Kolltopp Forlag